

Sygn. akt VII W 285/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. VII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Anna Krzaczyńska-Sobczak

Protokolant: sekr. sądowy Anna Krawczyńska

przy udziale oskarżyciela publicznego: xxx

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 grudnia 2017 roku,

sprawy **G. M.** s. T. i Z. z domu K. ur. (...) w P.

obwinionego o to, że:

prowadząc pozarolniczą działalność z siedzibą (...)-(...) R., (...) nie dopełnił do dnia 11.04.2017r. obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne:

Ubezpieczenie Zdrowotne – za okres 04.2016 r. - 02.2017 r.– 3.195,11 zł plus odsetki za zwłokę, koszty upomnienia, koszty egzekucyjne;

tj. o czyn z art. 98 ust. 1 pkt 1a w związku z Ustawą z dn. 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016. 963)

orzeka:

1. obwinionego **G. M.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 98 ust. 1 Ustawy z dn. 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych wymierza mu karę grzywny w kwocie 200 (dwieście) złotych,
2. zwalnia obwinionego od ponoszenia kosztów sądowych, które przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VII W 285/17

UZASADNIENIE

G. M. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą z siedzibą w (...), gmina R..

Dowód: wyjaśnienia obwinionego G. M. k.- 25

zeznania świadka B. W. k.- 25- 26

Obwiniony do dnia 11 kwietnia 2017 roku nie dokonał wpłat celem opłacenia składek za siebie z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2016 roku do lutego 2017 roku w wysokości 3195, 11 złotych plus odsetki za zwłokę, koszty upomnienia i koszty egzekucyjne.

Dowód: wyjaśnienia obwinionego G. M. k.- 25

zeznania świadka B. W. k.- 25- 26

wydruk przeglądu danych- stany należności k.- 2

G. M. ma 41 lat, legitymuje się średnim wykształceniem, bez wyuczonego zawodu. Obwiniony jest żonaty, na jego utrzymaniu pozostaje dwoje małoletnich dzieci. W/w prowadzi własną działalność gospodarczą, z której – wg oświadczenia – nie uzyskuje żadnych dochodów.

Dowód: dane osobopoznawcze k.- 24

Obwiniony nie był dotychczas karany.

Dowód: dane o karalności k.- 8

Obwiniony G. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wyjaśniła, że wniosek o ukaranie oparty został na założeniu, że doszło do celowego, złośliwego, uporczywego z jego strony nieopłacania składek. A problem wiąże się z tym, że prowadzona przez niego działalność zbankrutowała. Na firmę zaciągnięty został kredyt bankowy który musiał spłacić. Żeby go spłacić musiał sprzedać praktycznie cały swój majątek. Wysokość tego kredytu to 1.000.000 złotych, tzn jest to łączna kwota zadłużenia, na którą składało się kilka kredytów. Od tego czasu zaczęły się problemy. Nie jest to złośliwe czy uporczywe uchylanie się do obowiązku, próbuje podnieść się z tej sytuacji. Teraz jest to trochę utrudnione, ale są szanse na wyprostowanie tej sytuacji. Jeżeli chodzi o zobowiązanie wobec ZUS-u , to jeżeli będzie możliwość, to wystąpi o rozłożenie płatności na raty. Oświadczył, że nie kwestionuje faktu, że nie opłacał składek na ubezpieczenie zdrowotne, ale zwraca uwagę na okoliczności podane wyżej. Wyjaśnił, że działalność gospodarczą w formie spółki zo.o prowadzi od 2010 roku. W okresie objętym zarzutem nie zatrudniał pracowników, umowy z pracownikami rozwiązał w 2015 roku. Jeżeli chodzi o składkę na ubezpieczenie zdrowotne, to jest składka za niego, z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Problemy pojawiły się od końca 2014 roku, było to związane z kilkoma kwestiami, a więc malejącą sprzedażą, problemami ze spłatą zobowiązań. Przyznał, że zdaje sobie sprawę, że ta należność wobec ZUS musi być przez niego uregulowana. Jeżeli będzie możliwość spłaty jednorazowej to tak zrobi, a jeżeli nie, to wystąpi o rozłożenie płatności na raty. Spółka nadal istnieje, z tym, że nie przynosi dochodów.

Dowód: wyjaśnienia obwinionego G. M. k.- 25

Sąd rejonowy dokonał następującej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i zważył co następuje:

Opisany wyżej stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o zeznania świadka B. W., wyjaśnienia obwinionego, dokumentację złożoną przez ZUS a dotyczącą realizowania przez G. M. obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wyjaśnienia G. M. przyznającego się do popełnienia zarzucanego mu czynu, to jest nieopłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za wskazany okres, ocenione w kontekście wymienionych wyżej dowodów, nie budzą żadnych zastrzeżeń co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Fakt nie uiszczenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres wymieniony we wniosku o ukaranie potwierdziła B. W., pracownik ZUS, która odniosła się do okoliczności znanych jej w związku z wykonywaną pracą. W sposób obiektywny i wiarygodny przedstawiła sytuację obwinionego, zaległości względem ZUS. Znajduje to potwierdzenie w korespondujących z nimi co do istoty wyjaśnieniami G. M. oraz dokumentacją z ZUS-u, w szczególności w postaci wydruku stanu należności. W tym miejscu koniecznym jest jeszcze odniesienie się do wyjaśnień obwinionego. O ile nie budzi żadnych zastrzeżeń w kontekście zgromadzonych dowodów przyznanie się G. M. do popełnienia zarzucanego mu czynu, o tyle nie znajduje akceptacji sądu przedstawione wyjaśnienie dla takiego zachowania a sprowadzające się do usprawiedliwienia takiego stanu rzeczy trudną sytuacją materialną, problemami finansowymi jakie dotknęły prowadzoną przez niego pozarolniczą działalność gospodarczą. Podkreślenia wymaga, że próba usprawiedliwienia nieopłacania wymaganych składek trudnościami finansowymi, nie ekskulpuje od odpowiedzialności.

W niniejszej sprawie problematyka ogniskuje się wokół zastosowania wobec oobwinionego trafnej, a więc adekwatnej i współmiernej do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu reakcji prawnokarnej na zachowanie sprawcy, o czym poniżej.

Przepis art. 98 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych chroni przede wszystkim prawidłowość funkcjonowania instytucji ubezpieczeń społecznych. Jego istnienie ma zapewnić przestrzeganie przez określone osoby obowiązków związanych z przekazywaniem wszelkich niezbędnych informacji do organu rentowego i spowodować terminowe opłacanie należnych składek. Kto bowiem nie uczyni zadość wspomnianym obowiązkom, naraża się na zarzut popełnienia wykroczenia przeciwko przepisom ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Stosownie do brzmienia art. 98 ust. 1 pkt. 1 a cytowanej ustawy pracodawca lub którykolwiek inny płatnik składek popełnia wykroczenie nie opłacając składek na ubezpieczenie społeczne w przewidzianym przepisami terminie. Przy czym pojęcie „opłacanie składek” ustawodawca utożsamia z uiszczeniem ich w pełnej, należytej organowi rentowemu wysokości. Natomiast uiszczenie jakiejś innej kwoty (niższej niż składka należna za dany okres) nie jest równoznaczne z opłaceniem składki. Reasumując za wykroczenie należy uznać zarówno:

- całkowite zaniechanie opłacenia składek w danym terminie,
- opłacenie składki we właściwej wysokości, ale po terminie oraz
- opłacenie składki w zaniżonej wysokości bez względu na to, czy została ona opłacona w terminie czy po jego upływie.

Na podstawie wskazanego artykułu odpowiada osoba, która popełniła czyn świadomie (zaniedbała obowiązki o których wiedziała), ale także ta, która nie dopełniła nałożonych na nią obowiązków wskutek niedostatecznej wiedzy. Nie ma możliwości zasłonięcia się w takiej sytuacji nieznaną prawem. Wykroczenie można bowiem popełnić zarówno umyślnie jak i nieumyślnie, chyba, że ustawa przewiduje tylko odpowiedzialność za wykroczenie umyślne (art. 5 kw). Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych milczy na ten temat więc konsekwentnie trzeba przyjąć, że nieumyślność nie wyłącza odpowiedzialności za wykroczenie przeciwko jej przepisom. Nie powoduje wyłączenia odpowiedzialności również fakt, że płatnik składek ma trudności finansowe, które są powodem nieodprowadzania składek na ubezpieczenie.

Byt wykroczenia nie jest również uzależniony od nastąpienia szkody czy innego negatywnego skutku. Odpowiedzialność wiąże się bowiem z samym nagannym zachowaniem w postaci niedopełnienia obowiązków nałożonych stawą, a nie ze szkodą z tego zachowania wynikłą. (por. art. 98 System ubezpieczeń społecznych, Komentarz red. Gudowska, Strusińska- Żukowska 2014, wyd.2/Prasolek).

Analizując zgromadzony materiał dowodowy sąd uznał, iż obwiniony G. M. swoim zachowaniem polegającym na tym, że prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą z siedzibą (...)-(...) R. (...) nie dopełnił do dnia 11 kwietnia 2017 roku obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2016 roku do lutego 2017 roku w kwocie 3195, 11 złotych (plus odsetki za zwłokę, koszty upomnienia, koszty egzekucyjne) wyczerpał dyspozycję art. 98 ust. 1 pkt. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2016 r., poz. 963).

Zachowanie obwinionego było zawinione. Sąd nie znalazł okoliczności wyłączających winę G. M. w rozumieniu kodeksu wykroczeń.

Wymierzając karę obwinionemu sąd uwzględnił na jego korzyść dotychczasową niekaralność, ocenioną w kontekście jego stosunkowo młodego wieku. Okolicznością przemawiającą na korzyść obwinionego jest także jego postawa w toku prowadzonego postępowania. G. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, złożył wyjaśnienia korespondujące ze zgromadzonym materiałem dowodowym, zadeklarował wolę uregulowania zobowiązań wobec ZUS. Mając na uwadze powyższe, a także zważając, aby kara był współmierna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu oraz, aby realizowała cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do obwinionego, a także potrzeby w zakresie prewencji ogólnej, sąd wymierzył G. M. karę grzywny w kwocie 200 złotych. Kalkulując wysokość kary grzywny, której górna granica wynosi 5000 złotych, sąd miał na uwadze sytuację osobistą i aktualne możliwości

finansowe obwinionego. Na utrzymaniu G. M. pozostaje dwójka małoletnich dzieci. Obwiniony wprawdzie prowadzi działalność gospodarczą, jednakże- według ustnego oświadczenia- nie przynosi ona żadnych dochodów. W tym stanie rzeczy zasadnym jest – przy uwzględnieniu również postawy obwinionego- skalkulowanie kary grzywny w dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 624 § 1 kpk w związku z art. 119 kpow i zwolnił obwinionego od obowiązku ich uregulowania (to jest kwoty 100 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków i 30 złotych tytułem opłaty od wymierzonej kary grzywny), mając na uwadze jego sytuację osobistą i majątkową szczegółowo opisaną wyżej. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd może zwolnić (nie ma obowiązku) obwinionego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, jeżeli istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie ich byłoby dla niego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną majątkową i wysokość dochodów, jak również wtedy, gdy przemawiają za tym względy słuszności. Zachował swą aktualność pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 5 lipca 1983 roku, (sygn. Rw 529/83, OSNKW 1-2/1984/21) mówiący, iż zwolnienie od kosztów postępowania za którąkolwiek instancję jest fakultatywne i ocenne, co obliguje sąd do wskazania występujących w sprawie okoliczności, które stanowią podstawę ustalenia, że uiszczenie kosztów postępowania byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów. Odnosząc się do sytuacji materialnej i osobistej obwinionego zauważyć należy, iż wprawdzie prowadzi on nadal działalność gospodarczą, jednakże nie generuje ona obecnie żadnego dochodu, nadto na utrzymaniu w/w pozostaje dwoje małoletnich dzieci. Reasumując, w świetle okoliczności przedmiotowej sprawy, zasadnym jest zwolnienie obwinionego od kosztów sądowych. Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.